

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. Vtrum aliquid ab homine dedicerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

AD SECUNDVM Dicendum, quod hæc etiã sciẽ
semper fuit perfecta secundum tempus: licet non sẽ
per fuerit perfecta simpliciter & secundum naturã:
& ideo potuit habere augmentum.

AD TERTIVM Dicendum, quod uerbum Dama
see. intelligitur quantum ad illos, qui dicunt sim-
pliciter fuisse factam additionem scientiã Christi, s.
secundum quamcumque eius scientiam, & præci-
pue secundum infusã, quã causatur in anima Chri-
sti ex unione ad uerbum, non autem intelligitur de
augmento scientiã, quẽ ex naturali agente causatur.

ARTICVLVS III.

Utrum Christus aliquid ab homine
didicerit.

Titulus clarus.

In corpore ar-
ticuli una est conclu-
sio responsiva ques-
tioni negatiue. Christus
nihil ab homine didi-
cit. Probatur. Primum
mouens in quolibet
genere, non mouetur
illa specie motus: Chri-
stus est primus doctor
hominum omnium, ergo
non docetur ab
aliquo homine. Ma-
ior manifestatur in
primo alterante. Mi-
nor autoritate do-
mini. fo. 18.

AD TERTIVM sic proceditur.
Vt, q̃ Christus aliquid ab
hominibus didicerit. Dicitur. n.
Luc. 2. quod inuenerunt eum in
templo in medio doctorum in-
terrogantem illos & responden-
tem: interrogare uero & responde-
re est addiscere. ergo Christus
aliquid didicit ab hominibus.

¶ 2 Præt. Acquirere scientiam ab
homine docente, uidetur esse no-
bilis, quam acquirere a rebus sen-
sibilibus: quia in anima hominis
docentis sunt species intelligibi-
les in actu, in rebus autem sensibilibus sunt species
intelligibiles solum in potentia: sed Christus acci-
piet scientiam experimentalem ex rebus sensibili-
bus, ut dictum est. ergo multo magis poterat acci-
pere scientiam addiscendo ab hominibus.

¶ 3 Præt. Christus secundum scientiam experimen-
talem non omnia a principio seuit, sed in ea profes-
cit, ut dictum est: sed quilibet audiens sermonem
significatiuum alicuius, potest addiscere, quod nescit.
ergo Christus potuit ab hominibus aliqua addiscere,
quẽ secundum hanc scientiam nesciebat.

SED CONTRA est, quod dicitur Isa. 55. Ecce testem
populis dedi eum, duceam ac præceptorem gentibus.
præceptoris autem non est doceri, sed docere: ergo
Christus non accepit aliquam scientiam per doctri-
nam alicuius hominis.

RESPON. Dicendum, quod in quolibet genere
id, quod est primum mouens, non mouetur secun-
dum illam speciem motus, sicut primum alterans
non alteratur. Christus autem constitutus est a Deo
caput ecclesiã, quiniimo omnium hominum, ut
supra dictum est, * ut non solum omnes per ipsum
gratiam acciperent, sed etiam ut omnes ab eo doctri-
nam ueritatis reciperent.

Vnde ipse dicit Ioann. decimo octauo. In hoc
natus sum, & ad hoc ueni in mundum, ut testimonium
perhibeam ueritati, & ideo non fuit conueniens
eius dignitati, ut a quocumque homine doce-
retur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Orig.
dicit super Luc. Dominus interrogabat, non ut
aliquid addisceret, sed ut interrogatus erudiret. Ex
uno quippe doctrine fonte manat & interrogare &
respondere sapienter.

Vñ & ibidẽ in Euangelio sequit, q̃ stupebãt oẽs, q̃
eum audiebant, super prudentia, & responsis eius.

AD II. Dicendum, q̃ ille q̃ addiscit ab homine,
non accipit immediate scientiam a speciebus intelli-

gibilibus, quã sunt in mente ipsius, sed mediantibus
uocibus sensibilibus, tamquã signis intelligibili con-
ceptionum. Sicut autem uoces ab homine formate
sunt signa intellectualis scientiã ipsius, ita creaturã
a Deo conditã sunt signa sapientiã eius. Vnde dicitur
Eccl. 1. Quod Deus effudit sapientiam super omnia
opera sua. Sicut igitur dignius est doceri a Deo,
quã ab homine, ita dignius est accipere scientiam
per sensibiles creaturas, quã per hominis doctrinã.

AD TERTIVM dicendum, q̃ Iesus proficiebat in
scientia experimental, sicut & in ætate, ut dictum
est. Sicut autem ætas opportuna requiritur ad hoc,
quod homo accipiat scientiam per inuentionem,
ita etiam ad hoc, quod accipiat scientiam per disci-
plinam. Dominus autem nihil fecit quod non con-
grueret eius ætati; & ideo audiendis doctrine ser-
monibus, non accommodauit auditum nisi illo
tempore, quo poterat etiam per uiam experien-
tiã talem scientiã gradum attingisse. Vnde Grego.
dicit super Ezech. Duodecimo anno ætatis suã in-
terrogare dignatus est homines in terra: quia iuxta
rationis usum doctrine sermo non suppetit nisi in
ætate perfecta.

ARTICVLVS IIII.

Utrum Christus aliquid acceperit
ab angelis.

Super quãst. duode-
cima articuli quar-
tum.

Titulus clarus.

In corpore ar-
ticuli primo ponitur di-
stinctio de duplici
mõ, quo anima nata
est scilicet perfici: se-
cundo respondetur
questio. Quod ad pri-
mum dicitur, quod anima
dupliciter nata est
scientia perfici, uel ex
sensibilibus, uel ex
substantiis immateria-
libus. Et manifestatur
distinctio quã eme-
dia inter substantias
separatas & corpora-
les. Quod ad secun-
dum respondetur dua-
bus conclusionibus,
iuxta dictos duos
modos. Prima est,
Anima Christi perfe-
cta est, scilicet experimen-
tali ex sensibili-
bus, absque angelico
lumine. Probatur,
quia sufficit ad hanc
sumẽ intellectus agẽ-
tis. Secunda est, Anima
Christi perfecta est
ex impressione supe-
riori, quoad scientiã
infusã a Deo im-
mediate. Probatur.
Sicut anima illa su-
pra communẽ crea-
turã modũ unita est
uerbo in unitate p-
sonã, ita supra com-
munẽ hominũ mo-
dũ immediate a Deo
repleta est scientia.

AD QUARTVM sic proceditur.
Videtur, quod Christus ab
angelis scientiam acceperit. Dicitur.
n. Luc. 22. quod apparuit Chri-
sto angelus de celo, confortans
eum: sed confortatio fit per uerba
confortatoria docentis, secundũ
illud Job 4. Ecce docuisti pluri-
mos, & manus lassas roborasti, ua-
cillantes confirmauerunt sermo-
nes tui. ergo Christus ab angelis
edoctus est.

¶ 2 Præt. Dionys. dicit 4. cel. hier.
Video enim quod & ipse Iesus,
super cœlestium substantiarum
super substantialis substantia, ad
nostram intransmutabiliter uen-
iens, obediẽter subiicitur patri
& Dei per angelos formatio-
nibus. Videtur igitur quod ip-
se Christus ordinationi legis di-
uine subiici uoluerit, per quam ho-
mines mediantibus angelis eru-
diuntur.

¶ 3 Præt. Sicut corpus huma-
num naturali ordine subiicitur
corporibus cœlestibus, ita etiam
humana mens angelicis menti-
bus: sed corpus Christi subiectũ
fuit impressionibus cœlestiũ cor-
porum: passus est enim calorem
æstate, & in hyeme frigus, sicut &
alias humanas passiones ergo etiã
eius mens humana subiacebat il-
luminatiõibus supercœlestium
spirituum.

SED CONTRA est, quod Dionys. dicit 7. cap.
cæl. hierar. quod supremi angeli ad ipsum Iesum
questionem faciunt, diuiniq̃ illius operis, & pro
nobis assumptẽ carnis scientiam discunt, & eos ipse

In i. q. 50. ar.
1. ad 1. & 3.
di. 13. q. 2. ar.
2. q. 1. & di.
14. ar. 3. q. 6.

Cap. 4. non
procul a fi.
cap.

1. 7. 6. 8. me
illius.